
RUSYA BALKAN ÜLKELERİNDE ETKİSİNİ NASIL ARTTIRIYOR?

-

30.03.2016

Time Türk, 29 Mart 2016

Rusyanın Kırımı ilhak etmesi ve Ukraynada yürüttüğü savaş Rusyanın Balkanlardaki emperyalist hedeflerinin yeniden canlandırılması noktasında endişe uyandırıyor.

Melahat KEMAL

Balkanlarda jeopolitik AB üyesi olmayan devletlerin lehine döndü, özellikle de Rusya'nın. Rusya, AB'nin güçsüzlüğünü fayda bilerek Balkan devletlerinde güç oyunları sergiliyor.

Suriye'deki savaşın devam etmesi ile birlikte Avrupa'ya doğru yön alan mülteci akışı da Avrupa ülkelerinde, Balkan ülkeleri arasında çatışmalar çıkması korkusunu oluşturdu.

AB'nin mülteciler meselesine etkin ve etkili bir çözüm getirememesi ve AB üyesi olma bekleyen Balkan ülkelerinin bu talebine genişlemekten korkan bir şekilde yaklaşılması Balkanlardaki jeopolitiği değiştirdi.

Rusya, askeri yardım vaadi ve enerji hakimiyeti tehdidini kullanarak yakın komşusu Batı Balkan ülkelerinde anti-liberal milliyetçiliği yaymak suretiyle bu ülkelerdeki etkisini giderek arttırıyor.

SIRBİSTAN

NATO'nun 1999 yılında Sırbistan'ı bombalaması ve Batılı devletlerin 2008 yılında Kosova'nın bağımsızlığına destek vermesi Rusya'nın Sırbistan'da kullandığı temel söylem. Yerel milliyetçi gruplar Batı ve Avrupa'nın aksine Rusya'yı Sırbistan'ın menfaatlerini savunucusu ve muhafazakar değerlerin temsilcisi olarak görüyor. Rusya, BM Güvenlik Konseyi'ni kullanarak Kosova'daki diplomatik varlığını devam ettiriyor. Konsey'deki veto hakkını kullanarak Sırbistan'ın menfaatlerini gözetiyor. 2015 yılında Güvenlik Konseyi'nin Srebrenitsa çözümünü reddetti.

Yumuşak Güç: Rusya'nın Balkanlarda yumuşak güç kanallarını en yoğun olarak kullandığı ülke Sırbistan'dır. Rusya ve Putin, paramiliter gruplar da dahil olmak üzere ülkede milliyetçiler, aşırı milliyetçiler ve uç gruplara hitap ediyor. Bu grupların bir çoğu Moskova ile ittifak halinde.

Propaganda: Rusya, Kremlin'in kaynaklandığı Russia Today ve Sputnik gibi birçok yayın organını Sırbistan'da propaganda yapmak amacıyla yaygın bir biçimde kullanıyor. Sırbistan'da maddi sıkıntılar nedeniyle devlete bağlı yayın organlarının kapatılması Rus medyasının propaganda aracı olarak kullanılmasına imkan sağlıyor.

Ekonomi: Sırbistan petrol ve doğal gaz tedarikçisi olarak Rusya'ya bağımlı bulunuyor. Rusya ayrıca Belgrad'a azımsanmayacak miktarlarda maddi yardım ve kredi desteği sağlıyor.

Güvenlik: Son yıllarda Sırbistan NATO ile ilişki içinde olsa da Rusya ile askeri ve dış siyasette yeni ortaklıklar geliştirdi. 2015 Kasım ayında iki ülke arasında 2,5 milyar dolarlık silah anlaşması imzalandı.

Yaptırımlar: Sırbistan, Rusya'ya karşı uygulanan yaptırımlarda AB ile birlikte hareket etmiyor.

BOSNA HERSEK

Rusya, Bosna Hersek içinde Sırp'ların çoğunlukta bulunduğu Republika Srpska'yı destekliyor. Republika'nın varlığı ülkedeki Batı varlığına ve Dayton Anlaşması'nın temel ilkelerine bir tehdit teşkil ediyor. Rusya, bu siyasi ünitenin Bosna içinde bir referandum gerçekleştirerek bağımsızlığını kazanmasına destek veriyor. Moskova ayrıca BM'de Bosna ile ilgili konularda veto hakkını kullanarak Bosna aleyhine sorun çıkartmaya devam ediyor.

Yumuşak Güç: Moskova'nın Sırp destekçisi ve Batı karşıtı popülist söylemleri birçok Bosnalı Sırp'a hitap ediyor. Özellikle de Republika Srpska'yı koruyan ve savaş destekçisi söylemleri ülkenin Sırp'larının ilgisini çekiyor.

Ekonomi: Rus şirketleri ülkedeki enerji şirketlerinin bir kısmını elinde tutuyor. Rusya, Republika Srpska'ya maddi destek ve kredi sağlıyor.

Güvenlik: Rusya ve Republika Srpska arasındaki güvenlik iş birliği giderek güçleniyor.

Yaptırımlar: Bosna, Rusya'ya karşı uygulanan yaptırımlarda AB ile birlikte hareket etmiyor.

MAKEDONYA

Geçtiğimiz yıl Gruevski hükümetine karşı gerçekleştirilen protestolar sırasında Moskova, protestoların Batılı devletlerinin Moskova ile iyi ilişkileri olan meşru hükümetini devirmek için planlanan bir komplo olduğunu iddia etti. Kumanovo'daki şiddet olaylarında etnik kartı oynadı. Arnavutluk ve Bulgaristan'ı ülkeyi bölmeye çalışmakla suçladı.

Propaganda: Moskova'nın etnik temelli söylemine propaganda eşlik etti. Hükümet yanlısı uç grupların bazı gösterilerde Rusya bayrakları salladıkları görüldü.

Ekonomi: Rusya'nın hali hazırda Makedonya'daki ekonomik ağı çok kuvvetli değil.

Yaptırımlar: Makedonya, Rusya'ya karşı uygulanan yaptırımlarda AB ile birlikte hareket etmiyor.

KARADAĞ

Rusya, tarihi olarak desteklediği Karadağ'ın şu anki Batı ve NATO taraftarı hükümeti ile sorunlar yaşıyor. Rusya'nın ülkedeki tek destekçileri, Sırp yanlısı ve NATO karşıtı duruşlar sergileyerek gösteriler düzenleyen gruplar.

Propaganda: Moskova'nın söylemleri, destek için Moskova'ya gelmiş Sırp yanlısı ve NATO karşıtı muhalefet partilerinin üyeleri ve liderinde karşılık buluyor. Bu grupların destekçileri düzenledikleri protestolarda Rusya bayrakları sallayıp NATO karşıtı sloganlar atıyorlar.

Güvenlik: Moskova, ülkenin NATO üyelik sürecinin referanduma açılması teklifinde bulundu. Üyeliğin, Rusya'nın kırmızı çizgisi olduğunu belirterek Podgorica'yı bu duruma karşı uyardı.

Yaptırımlar: Karadağ, AB ülkeleri ile birlikte Rusya'ya yaptırım uyguluyor.

KOSOVA

Kosova, Rusya'nın Batı'nın suistimalleri ve ikiyüzlülüğüne dair geliştirdiği söyleminin önemli bir parçası. BM Güvenlik Konseyi'ndeki daimi üyeliği sayesinde Kosova ve Sırbistan arasındaki olaylarda karar alma noktasında engelleyici bir rol üstlenebilir. Kosova'daki Sırp azınlık üzerinde hatırı sayılır bir etkisi bulunuyor.

ARNAVUTLUK

NATO üyesi bir ülke olarak Arnavutluk, bölgedeki en Batı yanlısı ve AB destekçisi ülkedir. Rusya'nın ülkedeki etkisi sınırlı olsa da büyük Arnavutluk' korkusunu yayarak ve bölgedeki Sırbistan Slavları arasında ayrılık çıkartarak bölücü bir rol üstlenebilir.

Yaptırımlar: Arnavutluk, AB ülkeleri ile birlikte Rusya'ya yaptırım uyguluyor.

Kaynak/Source: